

Nr 54.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1916 kl. 1 e. m.

*Utlåtande, i anledning av väckt motion angående bearbetning m. m.
av viktigare in- och utländskt riksdagstryck.*

I en inom andra kammaren av herr *Branting* väckt, till bankoutskottet hänvisad motion nr 90 hemställes, att riksdagen må, *dels* uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta tills vidare genom riksdagens interparlamentariska grupp anordna bearbetning, översättning och utgivande, i huvudsaklig överensstämmelse med antydda riktlinjer, av viktigare in- och utländskt riksdagstryck, *dels* bemyndiga fullmäktige att av förslagsanslaget till riksdagskostnaderna bestrida erforderliga utgifter för ifrågasvarande arbete, som, i den mån det utkommer, skall avgiftsfritt tillställas de riksdagens ledamöter, vilka därom framställa begäran, ävensom de utländska riksförsamlingar, som bereda svenska riksdagen motsvarande förmån i utbytesväg.

Till stöd för berörda hemställan anför motionären följande:

»I motionerna nr I: 52 och II: 136 vid 1913 års riksdag hemställde medlemmar av den interparlamentariska gruppen, att riksdagen ville uppdraga åt sin bibliotekarie att snarast möjligt inkomma till riksdagen med utredning, om och i vad mån riksdagen lämpligen borde delta i ett regelbundet utbyte med utländska riksförsamlingar av tryck rörande lagförslag m. m., ävensom eventuellt framlägga förslag till ordnande av ett sådant utbyte.

Bankoutskottet, dit motionerna hänvisades för förberedande behandling, fann förslaget vara värt beaktande, men erinrade att en kommitté, som arbetade på utredning av frågan angående inrättande av ett centralt

förvaltningsbibliotek, ägnat sin uppmärksamhet även åt den i motionerna berörda frågan. Under sådana förhållanden hade utskottet icke funnit det vara erforderligt, att denna fråga, på sätt motionärerna föreslagit, gjordes till föremål för särskild utredning. Utskottet ville emellertid framhålla, att utskottet ansåge frågan vara *av den betydelse, att den syntes böra behandlas fristående och dess avgörande icke uppehållas av slutförandet av kommitténs uppdrag i övrigt.*

Utskottet kom på denna väg till en hemställan att motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Vid ärendets föredragning i kamrarna bifölls utskottets hemställan utan vidare i andra kammaren, men i första kammaren begärde en av motionärerna ordet och framhöll, att utskottets utlåtande endast formellt innebure ett avslagsyrkande, men reellt ett tillstyrkande av motionen. På samma gång talaren anhöll att få betyga motionärernas tacksamhet för att utskottet således i sak tillmötesgått deras hemställan, ville talaren understryka den förväntan, att bibliotekskommittéerna icke måtte låta denna fråga uppslukas av deras större uppdrag, utan, såsom utskottet ansett lämpligt, behandla den fristående, så att ett resultat snart måtte föreligga.

Går man så till bibliotekskommittéernas betänkande, skall man finna, att dessa ägnat frågan en ganska ingående behandling (Betänkande med förslag om utvidgning av riksdagens bibliotek till centralt förvaltningsbibliotek, avgivet av därtill förordnade sakkunniga, sid. 65—72.) En av de kommittéerna, riksdagens bibliotekarie, hade även varit i tillfälle att beträffande danska riksdagen på ort och ställe studera förhållandena. Emellertid stannade kommittéerna vid att föreslå uppskov med sakens ordnande, tills det ifrågasatta bytesväsendet först internationellt ordnats och organiserats. Genom ett sådant uppskov, säga kommittéerna, behöver ej befarias, att saken för längre tid skall skjutas undan. »Den gör sig helt visst påmind, och det är att antaga, att den skall följas med intresse och vid lägligt tillfälle bringas under riksdagens prövning.»

Ovannämnda motioner voro på sin tid föremål för en intresserad och välvillig behandling i pressen. Såsom exempel härpå må anföras följande slutord i en artikel i Aftonbladet den 4 mars 1913: »På samma gång man har anledning vara utskottet tacksam för den förståelse och tillmötesgående ståndpunkt, det i huvudsak intagit till nu föreliggande fråga, skulle man gärna se, om riksdagen befundes vara benägen att genom positivt beslut betona vikten, ännu något kraftigare än utskottet formellt gjort det, av att åtgärder *snarast möjligt* vidtagas i syfte att bereda Sverige möjlighet att delta i det internationella byte av sammandrag utav vik-

tigare lagförslag, som till så stor ömsesidig fördel och i växande omfattning pågår mellan olika parlament.»

Det torde därför ej vara för tidigt, att frågan nu ånyo upptages. Att, såsom bibliotekskommitterade föreslå, vänta tills en internationell centralorganisation på detta område kommit till stånd, skulle ju betyda detsamma som att uppskjuta saken först och främst tills nu pågående världskrig avslutats — och vem kan säga, hur snart därefter de internationella förbindelserna återknytas i tillräcklig omfattning för att möjliggöra en dylik organisation? För att kunna ansluta sig till centralorganisationen, när en sådan en gång blir en verklighet, måste ju varje land redan hava upprättat sin egen institution. Om, såsom det således är att emotse, till följd av nu rådande förhållanden det sannolikt ännu kommer att dröja flera år, innan centralorganisationen kan genomföras, förefinnes ingen anledning för vårt land att dröja med att samverka med de länder, som redan hos sig infört institutionen i fråga. Våra grannländer Danmark och Norge hava ju funnit med sin fördel förenligt att upprätta var sin expedition för ändamålet. Redan år 1911 har från Danmark ingått en inbjudan till svenska riksdagen att ansluta sig till denna verksamhet. För var dag som går göra sig allt starkare gällande de skäl som anförts för frågans snara ordnande. Det är en alltför besvärlig och omständlig utväg att anlita utrikesdepartementet för införskaffande i erforderliga fall av riksdagstryck från utlandet. Hur många av riksdagens ledamöter äga erforderlig tid till sin disposition för att plöja igenom hela högarna av riksdagstryck från utländska parlament, som hopas i riksdagens bibliotek och i kungl. biblioteket — ty på grund av bristande utrymme i riksdagens bibliotek mottager och förvarar kungl. biblioteket en del av det utländska riksdagstrycket! Det skulle betydligt underlätta utskottens, kommitteernas och den enskilde riksdagsmannens arbete, om tillgång funnes till ett *urval* av vad som kunde anses vara det viktigaste och mest aktuella i en viss fråga samt ett *kort referat* på svenska språket av frågans behandling i vederbörande parlament. Det kan icke rimligtvis begäras, att riksdagsbibliotekets tjänstemän skola utföra detta arbete, som faller utanför ramen av egentlig biblioteksverksamhet.

I bibliotekskommitterades betänkande framhålles också, efter en erinran att riksdagen redan nu står i utbyte av riksdagstryck med en hel del riksförsamlingar, att, om ett utbyte skall bliva av åsyftat gagn, fordras, att detta utbyte ordnas och organiseras just med hänsyn till det aktuella behovet. För detta ändamål syntes det kommitterade nödvändigt, att även hos oss vid riksdagen upprättades en särskild byrå med för densamma erforderlig lokal och arbetskraft. Kommitterade åsyfta härmed översätt-

ningar till något av de större kulturspråken utav referat av viktigare svenska propositioner och motioner, som kunna antagas vara av större intresse för utländska riksförsamlingar, samt motsvarande översättningar till svenska språket av sammandrag utav den hitkomna utländska litteraturen på detta område.

Detta arbete, som även enligt vad motionärerna vid 1913 års riksdag hålla före, utgör själva sakens kärna, torde dock icke — i varje fall icke till att börja med — behöva kräva så stor apparat som bibliotekskommiterade tänka sig. I Danmark utföras hithörande göromål av en hos riksdagen anställd arkivarie, som avlönas med en begynnelselönen å 3,000 kronor; genom ålderstillägg å 400 kronor vart fjärde år uppgår slutlönen till 4,200 kronor. Till biträde har denne en underarkivarie med en begynnelselönen å 1,500 kronor, ålderstillägg vart tredje år å 300 kronor, slutlönen 2,400 kronor. I förekommande fall utgår dessutom ersättning till erforderligt biträde för speciella översättningar. Kostnaderna för tryckning, för postbefordring samt diverse expenser hava icke kunnat fastställas, då dessa inberäknas i de allmänna riksdagskostnaderna.

Även om hänsyn tages till att i Danmark lönerna i regel utgå med mycket väsentligt lägre belopp än i Sverge (väl till avsevärd del beroende på de högre levnadskostnaderna i vårt land), torde man här kunna reda sig med ett årligt belopp å högst 5,000 kronor till arbetskrafter för redigering och översättningar, under förutsättning att utgifterna för tryckning o. s. v. gäldas av anslaget till riksdagskostnaderna. Självfallet är det svårt att ens på ett ungefär beräkna dessa utgifter, men med tanke på att nära hälften av texten skulle avfattas på utländskt språk, torde man kunna våga en kalkyl över tryckningskostnaderna till 1,000—1,500 kronor per år.

Om och i den mån företaget visar sig praktiskt och livskraftigt, må det sedan ankomma på riksdagen att, som den finner för gott, utvidga denna verksamhet.

Detaljerna för arbetets ordnande torde icke här behöva närmare angivas, utan hänvisas i sådant avseende till förutnämnda motioner, som i ämnet väcktes vid 1913 års riksdag av medlemmar utav den interparlamentariska gruppen. Denna angelägenhet kan enligt mitt förmenande lämpligen överlämnas just åt interparlamentariska gruppen, som bland annat genom korrespondens står i livlig förbindelse med motsvarande sammanslutningar i övriga riksförsamlingar. I gruppens skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 december 1913 angående statsbidrag till gruppen framhålles även såsom ett länge närt önskemål utvidgandet av gruppens verksamhet

till att omfatta bland annat just bearbetning och översättning av viktigare riksdagstryck.

Gruppen, som bland sina medlemmar räknar representanter från riksdagens båda kamrar och samtliga partier, får väl anses med lätthet kunna genom sin styrelse eller en särskilt utsedd redaktionsnämnd på exempelvis tre personer, en representant för varje huvudparti, öva kontroll över arbetets redigering på ett objektivt och ur politisk synpunkt opartiskt sätt. Härigenom kunde man tillika undgå upprättandet av en särskild byrå, varjämte utväg funnes att under möjligast enkla former försöksvis pröva anordningen.»

Bankoutskottet har ansett sig böra inhämta fullmäktiges i riksgäldskontoret yttrande över förevarande motion; och hava fullmäktige i en till utskottet avlåten, den 23 mars 1916 dagtecknad skrivelse anfört följande:

I skrivelse av den 8 nästlidne februari har utskottet anhållit, bl. a., att fullmäktige i riksgäldskontoret ville avgiva och till utskottet inkomma med yttrande över en inom andra kammaren av herr Hj. Branting väckt motion nr 90 angående bearbetning m. m. av viktigare in- och utländskt riksdagstryck.

Sedan fullmäktige med anledning därav beslutat inhämta yttrande av riksdagens bibliotekarie, har denne i saken anfört:

*Riksdagens
bibliotekarie.*

»I sin motion angående bearbetning m. m. av viktigare in- och utländskt riksdagstryck har herr Branting återupptagit en fråga, som redan framfördes vid 1913 års riksdag. Medlemmar av den interparlamentariska gruppen från riksdagens båda kamrar hade hemställt, att riksdagen ville uppdraga åt sin bibliotekarie att snarast möjligt inkomma till riksdagen med utredning, om och i vad mån riksdagen lämpligen borde deltaga i ett regelbundet utbyte med utländska riksförsamlingar av tryck rörande lagförslag m. m., ävensom eventuellt framlägga förslag till ordnande av ett sådant utbyte.

Denna hemställan ledde icke till någon åtgärd från riksdagens sida, då det i bankoutskottets utlåtande i ärendet meddelats, att av Kungl. Maj:t tillsatta sakkunniga, som voro verksamma för utredning av frågan om ett centralt förvaltningsbibliotek, och bland vilka även riksdagens bibliotekarie var insatt, ägnat den här ifrågavarande bytesfrågan sin uppmärksamhet. I sakkunnigas sedermera under året utkomna betänkande redogjordes för, huru det åsyftade utbytet vid några av utlandets parlament försöksvis satts i gång, och huru man, särskilt vid andra världskongressen för internationella förbindelser, »Congrès mondial des associations internationales», som hölls i Bryssel under juni 1913, haft planer å bane att inom närmaste framtid förelägga samtliga intresserade parlament ett förslag till frågans internationella ordnande. Med hänsyn härtill uttalade sakkunniga såsom sin mening, att riksdagen borde låta med saken anstå och detta så mycket mer, som ytterst få av Europas riksförsamlingar hittills anmält sig såsom aktiva deltagare i utbytet, varförutom också eu ständig utväxling av löst riksdagstryck redan ägde rum mellan Sverige och våra grannländer Danmark och Norge. Följaktligen framlades icke av sakkunniga något förslag till ordnande av det ifrågasatta internationella utbytet.

Av kända skäl har sedan en internationalisering av den i och för sig viktiga frågan icke kunnat komma till stånd. Det har t. o. m. visat sig svårt, vad Sverige

beträffar, att uppehålla det sedan gammalt inledda utbytet av allmänt riksdagstryck med främmande parlament, och fråga är, om just nu kan vara rätta tiden att starta ett än vidlyftigare och städse löpande utbyte, som därtill kräver en viss intim samverkan. Från Norge meddelar stortingets bibliotekarie, att kriget haft en mycket störande inverkan på dess bytesväsende, att man visserligen sökt hålla det gående, men att man måst inskränka sig till ganska få institutioner.

Motionären har föreslagit, att skötseln av bytesväsendet för Sveriges vidkommande borde uppdragas åt riksdagens interparlamentariska grupp. Mig synes naturligare, såsom också sakkunniga i sitt ovan berörda betänkande framhållit, att denna skötsel överlätes åt en vid riksdagen särskilt upprättad byrå, eventuellt avdelning under riksdagens bibliotek, med för densamma erforderlig lokal och arbetskraft. Vad lokalfrågan angår, komme att utom arbetsrum fordras en särskild läsesal för det inkommande tryckets ordnande och tillhandahållande. Göromålens beskaffenhet och omfattning torde lämpligen kunna bedömas efter de nuvarande förhållandena i Danmark och alltså även här få anses kräva tvenne fast anställda personer, förutom den särskilda hjälp, som i vissa fall torde visa sig behöflig. Detta gäller särskilt de översikter och sammanfattningar, som i översättningen till något av de större kulturspråken måste vidfogas vart och ett av de härifrån utgående tryckalstren för att såmedelst göra dem kända för utlandets läsekrets. Utarbetandet av dessa översikter kräver givetvis biträde av personer med juridisk sakkunskap. I Danmark ansvarar härför chefen för Riksdagens Bureau, som är en lagfaren man, och i Norge har man betingat sig biträde av funktionärer i de skilda departementen.

Att den ifrågasatta bytesverksamheten borde ställas i nära anslutning till riksdagens bibliotek, torde kunna motiveras därmed, att biblioteket redan nu står i ett omfattande utbyte med främmande parlament, att det inkomna trycket bäst torde kunna tillhandahållas genom biblioteket, åt vilket för övrigt värden om riksdagens alla bokangelägenheter är anförtrodd, och att studiet av trycket bäst torde bedrivas på biblioteket, där nödiga litterära hjälpkällor finnas till hands.

Emellertid torde det synas lämpligt, innan riksdagen skriker till beslut i frågan, att en fullständig plan för det nya bytesväsendets ordnande utarbetas och framlägges.»

Vad riksdagens bibliotekarie i sitt här intagna yttrande anført, kan sammanfattas på följande sätt: Det torde kunna ifrågasättas, huruvida den nuvarande tiden är lämplig för startande av ett företag sådant som det nu föreslagna. Skötseln av bytesväsendet bör ej handhavas av riksdagens interparlamentariska grupp utan av en särskild byrå i nära anslutning till riksdagens bibliotek. Innan företaget igångsättes, bör en fullständig plan för dess ordnande upprättas.

För egen del få fullmäktige anföra följande.

Fullmäktige anse den föreliggande frågan, som redan flerstädes i utlandet vunnit sin lösning, vara av betydelse och intresse jämväl för den svenska riksdagen. Även om den nuvarande tidpunkten ej i alla avseenden kan anses lämplig för företagets igångsättande, bör denna omständighet enligt fullmäktiges mening ej innebära hinder att göra en början, som i varje fall tills vidare måste erhålla en provisorisk karaktär.

Vidkommande sättet för ifrågavarande arbetes verkställande få fullmäktige till en början lämna en kort redogörelse för hur därmed är ordnat i våra grannländer Danmark och Norge. I intetdera landet hava därvarande interparlamentariska riksdagsgrupper fått sig anförtrott att ombesörja ifrågavarande bearbetning och utbyte. I det förra landet är arbetet överlämnat åt en särskild avdelning under riksdagens byrå med två tjänstemän, en arkivarie och en underarkivarie. Det torde här böra anmär-

*Fullmäktige
i riksgälds-
kontoret.*

kas, att i Danmark riksdagens bibliotek även utgör en avdelning under riksdagens byrå. I Norge, där biblioteket har en mera självständig ställning och stortingets byrå endast handhar dettas ekonomiska angelägenheter, har bestyret med ifrågavarande bearbetning och utbyte nära förbundits med biblioteket. Bibliotekarien har att övervaka och svara för arbetets behöriga utförande. Nödiga bearbetningar och referat av lagförslag verkställas av funktionärer i vederbörande statsdepartement. Översättningarna göras av en särskilt anställd person. Expedieringen handhaves av bibliotekets personal.

Enligt fullmäktiges mening bör ifrågavarande arbete lämpligast utföras i nära anslutning till riksdagens bibliotek. Detta omhänderhar redan utbytet av parlamentariskt tryck med främmande länder; och det synes då ligga närmast till hands, att även erforderlig bearbetning och översättning av det i biblioteket samlade materialet sker i samband med biblioteket. Eu sådan anordning utesluter givetvis icke, att den inom riksdagens interparlamentariska grupp kunna erfarenheten i ämnet genom lämpligt samarbete tillgodogöres. Den plan, som kan för arbetets bedrivande erfordras, torde kunna upprättas genom fullmäktiges försorg.

På grund av vad sålunda blivit anført, få fullmäktige för sin del tillstyrka bifall till vad herr Branting i sin motion hemställt med den ändring, att arbetets utförande må ordnas genom fullmäktige i huvudsaklig överensstämmelse med vad ovan förordats.»

Då det synts utskottet vara nödvändigt att före ärendets slutliga avgörande erhålla en plan för det ifrågavarande arbetets bedrivande tillika med uppgift å den ungefärliga kostnaden därför, har utskottet hos fullmäktige i riksgäldskontoret anhållit, att fullmäktige ville låta verkställa utredning i berörda hänseenden och därefter till utskottet ånyo inkomma med yttrande i ärendet.

I anledning härav hava fullmäktige med skrivelse den 11 innevarande maj överlämnat dels en från styrelsen för riksdagens interparlamentariska grupp inkommen skrivelse dels ock ett av riksdagens bibliotekarie avgivet förnyat yttrande.

Den från styrelsen för riksdagens interparlamentariska grupp inkomna skrivelsen är av följande lydelse:

Styrelsen för riksdagens interparlamentariska grupp.*

»Då herrar fullmäktige icke synas anse den nuvarande tidpunkten vara i alla avseenden lämplig för det definitiva inrättandet av den i herr Brantings motion nr II:90 föreslagna institution för översättning och bearbetning av viktigare in- och utländskt riksdagstryck, får styrelsen för riksdagens interparlamentariska grupp — som finner det synnerligen önskligt, att åtminstone ett försök göres nu genast, även om det blir i mindre omfattning — härigenom vördsamt framlägga ett förslag till sakens provisoriska ordnande, varigenom erfarenhet skulle kunna vinnas, som torde bliva av värde för utredningen om de åtgärder i berörda hänseende, vilka i framtiden kunna befinnas erforderliga.

Styrelsen utgår från att byrån för översättning och bearbetning av parlamentstrycket kommer att sortera under riksgäldskontoret, vilket tillsvidare åt riksdagens interparlamentariska grupp anförtror uppdraget att genom sin styrelse (eventuellt en

av densamma utsedd redaktionsnämnd) i detalj övervaka och leda byråns verksamhet enligt i huvudsak följande riktlinjer.

Av de viktigaste hitkomna danska, engelska, franska, norska och tyska lagförslag eller nyantagna lagar utarbetas under hand referat (starkt förkortade) på svenska språket. Dessa äro avsedda att tillhandahållas vederbörande utskott och enskilda riksdagsmän, som därom framställa begäran.

Likaså utarbetas så koncisa referat som möjligt av ett urval utav de mest betydelsefulla svenska lagförslagen eller nyantagna lagarna, vilka referat översättas till franska språket och tillställas vederbörande utländska parlament.

De svenska referaten samlas till en broschyr per år, likaså de utländska.

Interparlamentariska gruppens styrelse (respektive den särskilda redaktionsnämnden) får tillsvidare besluta angående urvalet. Envar riksdagsman kan hos styrelsen (redaktionsnämnden) göra framställning om dylik bearbetning av visst ämne. Styrelsen (nämnden) prövar efter objektiva grunder de inkomna framställningarna och tillmötesgår dem så vitt möjligt inom ramen av företagets ekonomi. Sådan framställning från ordförande i något av riksdagens utskott har företräde.

Då anordningen som sagt för närvarande skulle vara helt provisorisk, behöver lokalfrågan icke nu lösas, utan tillsvidare kan arbetet med översättningarna och referaten bedrivas i det rum i första kammarens entre-sol, som interparlamentariska gruppen disponerar. Hitkommande utländskt riksdagstryck förutsättes komma att fortfarande som hittills förvaras i riksdagsbiblioteket och kungl. biblioteket, varifrån för nämnda arbete erforderliga nummer utlånas i vanlig ordning. I riksgäldskontoret förvaras alltjämt äldre svenskt riksdagstryck, och riksdagsbiblioteket fortsätter den påbörjade bytesverksamheten av obearbetat och oöversatt riksdagstryck.

Beträffande kostnaderna för ifrågakvarande provisoriska anordning förutsättes, att de enligt motionärens förslag skola bestridas av förslagsanslaget till riksdagskostnaderna, och torde för ändamålet erfordras ett belopp av högst 7,000 kronor om året. Detta belopp beräknas disponerat ungefär sålunda:

Ersättning till arbetastrakter	Kronor	5,000
Tryckningskostnader	»	1,500
Oförutsett och diverse	»	500
	Summa kronor	7,000

Utgående korrespondens införes i riksgäldskontorets postbok.»

Riksdagens bibliotekarie har i sitt nyssnämnda yttrande anfört:

»I det av mig den 24 februari 1916 till herrar fullmäktige avlätna yttrande över herr Brantings i andra kammaren i berörda ärende väckta motion hade jag som slutlig mening framhållit, att det torde synas lämpligt, att, innan riksdagen skred till beslut i frågan, en fullständig plan för det nya bytesväsendets ordnande utarbetades och framlades.

För ernående av en rationell plan är det nödvändigt att först få utrett, i vilken utsträckning det ifrågasatta bytesförhållandet med därav följande bearbetning av tryckalstren bör företagas. Det gäller i första hand att få utrönt, med vilka länder och institutioner det överhuvud taget är möjligt att kunna inleda ett utbyte.

Det är att märka, att någon »internationell överenskommelse» härutinnan icke existerar. På Frankrikes inbjudan har Danmark och sedermera Norge anslutit sig till

*Riksdagens
bibliotekarie.*

ett försök i denna väg, men detta har icke biträtts vare sig av England, Tyskland eller Österrike. Vidare bör undersökas, vad material som från svensk sida kan vara att utsända, om, utom lagar och lagförslag, även betänkan den böra ifrågakomma. En tredje fråga är, huru en bearbetning av de inkommande utländska tryckalstren till ledning för svenska förhållanden bäst bör avvägras. Efter en granskning och utredning av dessa och möjligen andra härmed sammanhängande frågor har man att uppgöra beräkning av kostnaderna för arbete, för tryckning och expedition.

Det torde icke vara möjligt, att en utredning av detta slag kan verkställas med den snabbhet, att en utförlig plan kan framläggas inför nu samlade riksdag. Men det lär förvisso icke möta hinder, att en sådan kan föreligga vid nästa lagtima riksmötes början, och att frågan då genast kan tagas under övervägande.

Emellertid torde saken, om riksdagen så finner för gott, kunna tillsvidare provisoriskt ordnas. Jag utgår därvid från den förutsättningen, som jag i mitt föregående utlåtande och på grund av där anförda skäl antytt, att det ifrågasatta arbetet lämpligast bör utföras i nära anslutning till riksdagens bibliotek. Bibliotekarien ansvarar för arbetets gång. Till förfogande bör ställas nödig och sakkunnig arbetskraft. Den närmaste uppgiften bör bliva att träda i förbindelse med de länder, som redan begynt ett utbyte, för att sedan så småningom vidare utsträcka densamma. Från utlandet inkommande tryckalster katalogiseras, klassificeras och tillhandahållas. Över däribland förekommande viktigare lagar och lagförslag utarbetas och tryckas översikter på svenska, avsedda till bruk för riksdagen och dess ledamöter. Likaledes lämnas över viktigare svenska lagar och lagförslag referat på franska språket, vilka referat jämte vederbörande lagtext tillställas utlandets parlament. Dessa översikter och referat sammanställas och utgivas sedan som årsböcker.

Vad lokalfrågan beträffar, torde åtminstone till en början, innan ännu det inkommande förrådet av tryckalster vuxit till någon avsevärd storlek, plats kunna upplåtas i bibliotekets nuvarande läsesal, där sålunda under hela tiden för bibliotekets öppethållande den insamlade litteraturen kan på bästa sätt hållas tillgänglig.

Vad till sist angår kostnaderna för här gjorda provisoriska förslag är en beräkning ytterst vanskl ig att göra. Motionären har föreslagit ett årligt belopp å högst 5,000 kronor förutom tryckningskostnader, vilka senare beräknats till 1,000 å 1,500 kronor. Det torde vara tillräckligt att för en provisorisk anordning räkna med ett förslagsanslag av nämnda belopp.»

För egen del anföra fullmäktige följande:

*Fullmäktige
i riksgälds-
kontoret.*

»Uppenbart torde vara och framgår jämväl av bibliotekariens nämnda yttrande, att en fullständig utredning av föreliggande fråga icke kan framläggas för nu pågående riksdag. Enligt vad såväl fullmäktige i sitt yttrande i ämnet av den 23 sistlidne mars som och bibliotekarien framhållit, lär emellertid ej hinder möta, att frågan redan nu ordnas provisoriskt. Fullmäktige, vilka ej finna anledning frångå sin uttalade mening, att ifrågavarande arbete lämpligast utföres i nära anslutning till riksdagens bibliotek, biträda bibliotekariens förslag till arbetets provisoriska ordnande. Mot vad bibliotekarien anfört rörande lokalfrågan torde icke något vara att erinra. Vad beträffar kostnaderna, är en beräkning av dessa givetvis i frågans nuvarande läge synnerligen svår att verkställa. Det synes dock fullmäktige, som om ett förslagsanslag av den storlek motionären räknat med bör kunna vara tillräckligt för ifrågavarande proviso-

riska anordning. Försiktigheten kan dock kräva, att, såsom styrelsen för riksdagens interparlamentariska grupp i sin kostnadsberäkning gjort, därtill lägga ett mindre belopp för oförutsedda utgifter.

I sitt tidigare yttrande till utskottet i föreliggande fråga uttalade fullmäktige, att arbetets utförande i anslutning till riksdagens bibliotek givetvis icke uteslöte, att den inom den interparlamentariska gruppen vunna erfarenheten i ämnet genom lämpligt samarbete bleve tillgodogjord. Då fullmäktige äro övertygade om fördelarne av ett dylikt samarbete, är det fullmäktiges avsikt att, därest det nu uppdrages åt fullmäktige att igångsätta företaget, vidtaga åtgärder för åstadkomande av samarbete med den interparlamentariska gruppen under lämpliga former.»

Lika med fullmäktige i riksgäldskontoret anser utskottet den föreliggande frågan vara av betydelse och intresse jämväl för svenska riksdagen. Då emellertid, såsom också fullmäktige och riksdagens bibliotekarie erinrat, någon mera fullständig utredning i ärendet icke torde kunna framläggas för innevarande års riksdag, synes det lämpligt, att frågan tillsvidare ordnas endast provisoriskt. I sådant avseende har utskottet icke något att erinra emot att arbetet utföres i nära anslutning till riksdagens bibliotek, på sätt bibliotekarien föreslagit. Det torde även få anses vara lämpligt, att för tillgodogörande av den erfarenhet, som på detta område vunnits inom den interparlamentariska gruppen, åtgärder vidtagas för samarbete med nämnda grupp.

Utskottet.

Beträffande erforderliga kostnader hava fullmäktige framhållit, att en beräkning av dessa i frågans nuvarande läge givetvis vore svår att verkställa. Det vill dock synas utskottet, som om det för ändamålet föreslagna beloppet 7,000 kronor borde vara tillräckligt för ifrågavarande provisoriska anordning. Medlen torde böra anvisas att utgå från förslagsanslaget till riksdagskostnader.

Åberopande vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion
II: 90, må

dels uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta tills vidare genom riksdagens bibliotek anordna bearbetning, översättning och utgivande, i huvudsaklig överensstämmelse med i motionen antydda riktlinjer, av viktigare in- och utländskt riksdagstryck,

dels ock bemyndiga fullmäktige att av förslagsanslaget till riksdagskostnader anvisa högst 7,000 kronor årligen, räknat från och med den 1 januari 1917, för bestridande av erforderliga utgifter för ifrågavarande

arbete, som, i den mån det utkommer, skall avgiftsfritt tillställas de riksdagens ledamöter, vilka därom framställa begäran, ävensom de utländska riksförsamlingar, som bereda svenska riksdagen motsvarande förmån i utbytesväg.

Stockholm den 26 maj 1916.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
 av första kammaren: herrar *Hedenstierna*, *Neiglick*, *Hallin*, *Gustafsson*, *Wickman*, friherre *Langenskiöld* och *Roos* samt
 av andra kammaren: herrar friherre *Adelswärd*, *Vahlquist*, *Olsson* i Blädinge, *Kristensson*, *Söderberg* i Hobborna, *Berg* i Munkfors, *Jonsson* i Gumboda och *Anderson* i Knapasjö.

Reservationer

av herr *Hallin*, som anfört följande:

»För min del har jag icke kunnat bliva övertygad om lämpligheten av att redan nu förlägga den föreslagna bearbetningen m. m. av viktigare in- och utländskt riksdagstryck till riksdagens bibliotek. Inom utskottet har jag därför hävdadt den uppfattningen att — om överhuvud taget den närvarande tidpunkten kan anses vara lämplig för ett igångsättande — företaget tillsvidare och intill dess någon erfarenhet om detsamma ändamålsenlighet och ekonomiska räckvidd vunnits, borde, såsom också i motionen förutsatts, anförtros åt riksdagens interparlamentariska grupp. Därigenom skulle företagets mera provisoriska karaktär tydligen framhävas.»

samt

av herrar *Gustafsson*, *Roos*, *Olsson* i Blädinge och *Anderson* i Knapasjö.